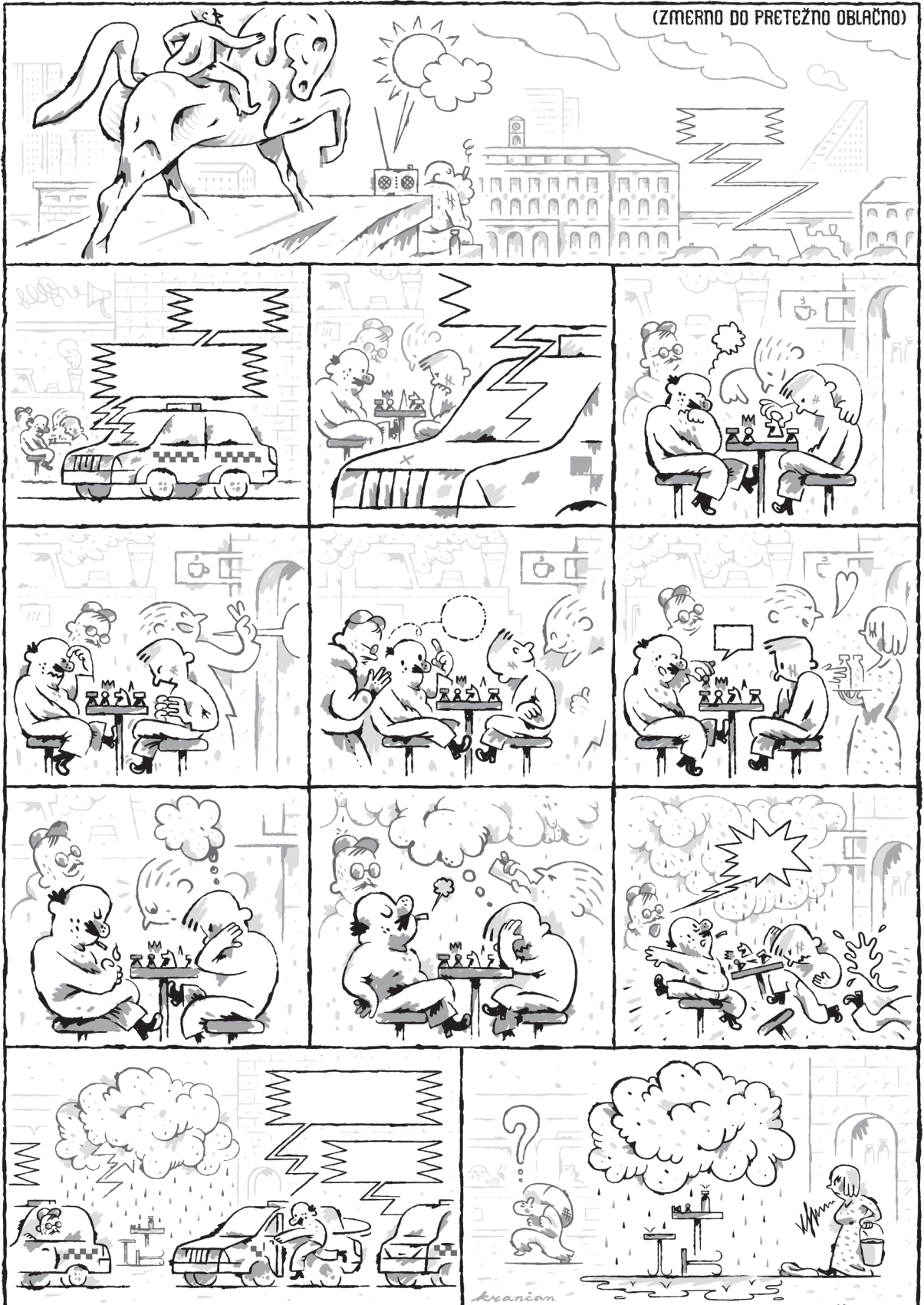
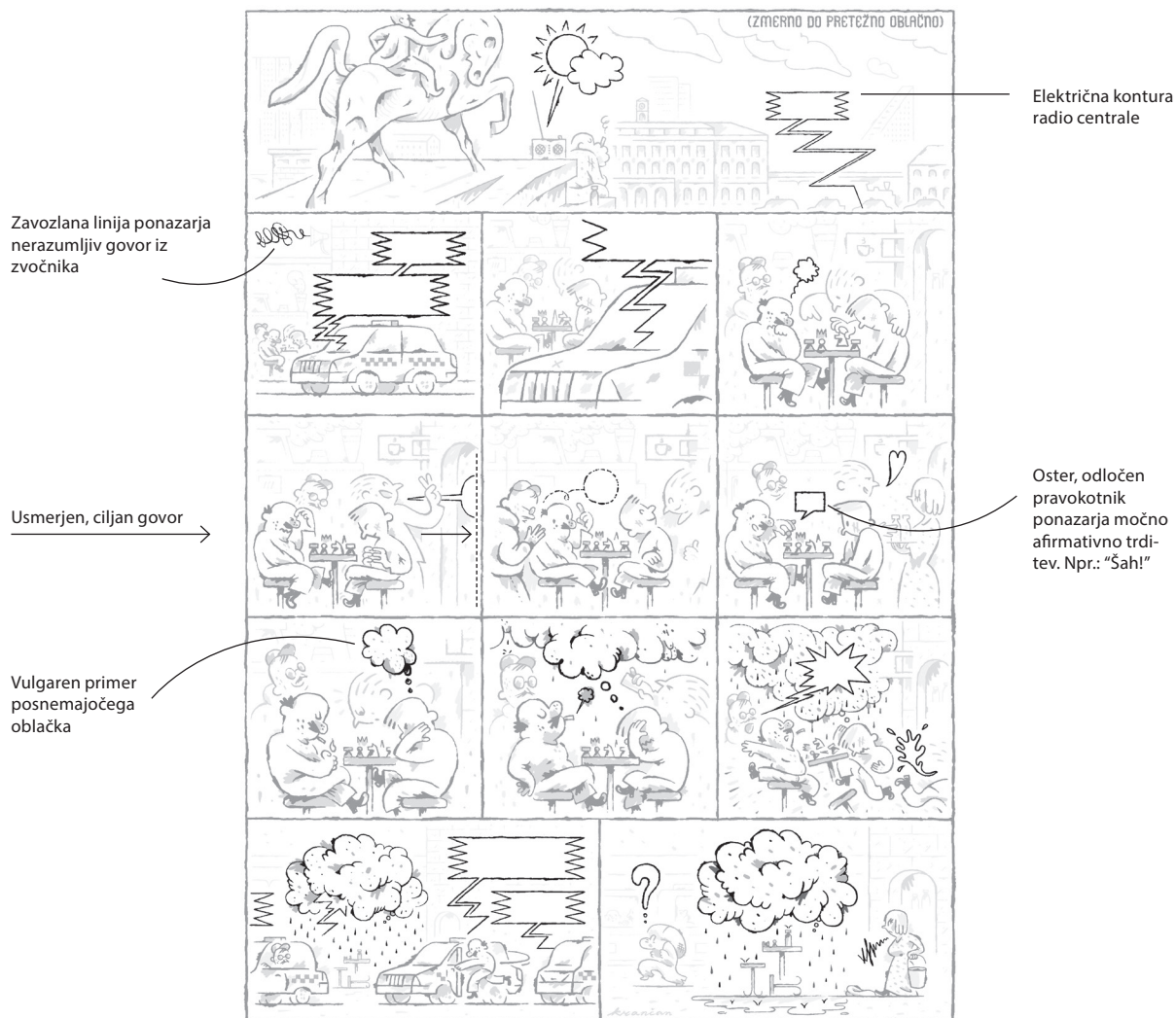

(ZMERNO DO PRETEŽNO OBLAČNO)

KAJ NAM GOVORIJO STRIPOVSKI OBLAČKI?

Tokratna rubrika je malo bolj strnjena in jedrnata. Je že tako, da imam vedno več dela za vedno manj denarja. Raz, dva, tri, gremo! Čas je denar.

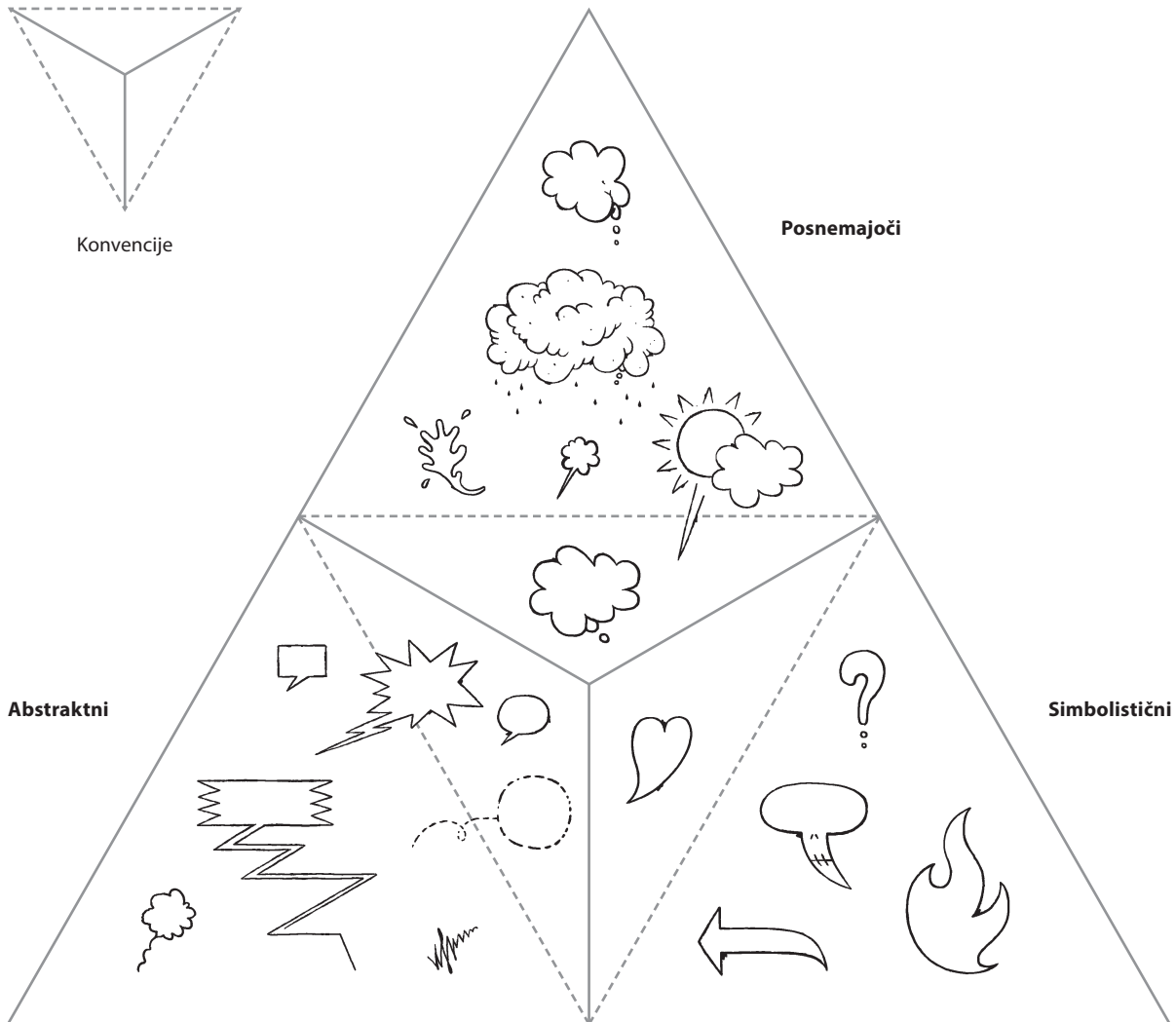
Dolgo časa je bila v uporabi definicija, ki je strip opisala kot kombinacijo slik in besed. Kljub temu, da ta zastarela in pavšalna razlaga izpusti dobršen del stripovskega ustvarjanja, ni slab pokazatelj, kako sta v stripu vidno prepleteni pisana in risana komunikacija.

Zaradi te bližine je pisana beseda v stripu izdatno podvržena likovnemu tretmaju. To je še posebej opazno pri onomatopijah, ki se nerade ujamejo v stripovski oblak in suvereno vstopajo v slikovno polje. Razne eksplozivne, nažagane, tresoče in drugačne besede, prežete z likovno govorico, tako skozi obliko še dodatno sporočajo svoj pomen. Ta je izražen s popolnoma abstraktnim likovnim elementom (npr. črto), ki mu ljudje instinktivno – izkustveno pripišemo značaj. Na ta način tope, zaobljene oblike prepoznavamo kot tople, nežne in dostopne, medtem ko ostre in zalomljene prepoznavamo kot hladne, ostre in nedostopne. To znanje je v likovnem jeziku ključnega pomena, spretno

pa se ga da uporabljati tudi pri črkopisu. S karakteristiko pisave zaznamujemo govor in posledično govorca. Z uporabo tanke in ostre pisave lahko recimo aludiramo na hladen odnos govorca. Ravno obratno prikazujemo tople in prisrčen odnos z zaobljenimi ter krepkimi črkami. S pisanimi ali z okrancjanimi karikiramo leporečje. Če v latinico vmešamo črke cirilice ali jo približamo kitajskim pismenkam, nam to nekaj pove o poreklu govorca. Prav tako je lahko velikost pisave indeks glasnosti govora. Kontura črk lahko posnema tudi fizični svet. Na misel pridejo krvaveče črke horror fantastike. Z vizualnim zapisom govora lahko torej izvrstno okarakteriziramo govorca. To pa lahko storimo še na en način – s stripovskim oblakom.

“Oblački so nujno zlo. Ujeti in prikazati poskušajo eterični element: zvok.”¹

Oblački so danes najbolj prepoznaven element stripa. Zvok se je v upodobitveni umetnosti prikazoval na različne načine. V srednjeameriški kulturi Majev lahko na reliefnih frizih prepoznavamo govor, postavljen v oklepaje, usmerjene k figuri. V evropskem slikarstvu (pred 18. stoletjem) je bil govor zapisan v oblike napisnih trakov, izhajajoče iz zastav, zvitkov ali praporov. Te oblike so se sčasoma poenostavile in skozi grafiko prenesle v strip.

The Yellow Kid Richarda F. Outcaulta naj bi bil prvi strip, ki je za zajem govora uporabljal še danes značilne stripovske oblačke.² Z razvojem medija so oblački postajali vedno bolj sofisticirani in hkrati standardizirani. Praviloma jih sestavljata kontura, ki izraža značaj in maniro povedanega, ter iz konture potegnjena smer-nica do govorca.

Zmerno do pretežno oblačno je poskus, v katerem sem poskušal prikazati karakteristike stripovskih oblačkov. V njih nalašč nisem vpisal besedila, da bi tako kar najbolje prikazal njihovo vlogo pri naraciji. Dogajanje v stripu je postavljeno pred prepoznavno ljubljansko kuliso. V uvodni sekvenci vidimo Brdarjev spomenik generalu Maistru in v ozadju pročelje glavne železniške postaje, pred katero parkirajo taksisti, ki čakajo na stranke. Čas si krajšajo s šahiranjem na ulici. Pomembnejše od tega, o čem govorijo, je to, kako to povedo.

Pri snovanju stripa sem poskušal zjeti dovolj reprezentativen nabor oblačkov, da izhajajoč iz njega lahko potegnemo tri ločevalne kategorije. Pri razvrstitvi mi je pomagal stripovski kolega in umetnostni zgodovinar Jakob Klemenčič.

Do naslednjic, David.

Posnemajoči objektivne pojave so oblački, ki sporočilo prenašajo z imitiranjem vsem poznanih pojavov iz materialnega sveta. Npr.: sonce, oblak, dim, ...

Abstraktni temeljijo v abstraktni govornici črte, ki s svojo obliko asociira na zvok. Npr.: komaj vidna linija komaj slišnega šepeta.

Simbolistični temeljijo na slikovni simboliki ali dogovorjenih znakih. Npr.: vprašaj, srce, plamen ...

Nekatere oblike iz zgornjih skupin so že tako uveljavljene prakse stripovskega sporočanja, da jih lahko brez zadržkov šteje-mo med stripovske konvencije. Med bolj znanimi sta šepet in kričanje.

Poleg oblike oblačka nam lahko marsikaj pove tudi njegova umestitev v kompozicijo. V petem kadru obravnavanega stripa sem z delnim prekrivanjem določil njegovo ciljno mesto. Tu ne vidimo samo, od kod/koga govor prihaja, ampak tudi, komu/kam je namenjen.

¹ EISNER, Will, *Comics & Sequential Art*, str. 26

² Naslovni junak tega stripa pa je, zanimivo, komuniciral s spreminjajočimi napismi na svoji značilni rumeni majici.